

Преземане На стр. 4

25 октомври 2024 г. • година XIV • брой 339

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ 100, офис 8 (срещу Митницата)

arsenal® Коев история Създаваме традиции Градим бъдеще

100

„АРСЕНАЛ“ ОТКРИВА СВОЙ ЗАВОД В СТАРА ЗАГОРА

Новият модерен завод на „Арсенал“

На 25 октомври 2024 година „Арсенал“ АД – Казанлък, открива нов, модерен завод на територията на Стара Загора. Основното оборудване в него са машини с ЦПУ, автоматизирани с роботи и манипулатори. Производството в новата структура на дружеството, намираща се в областния град, е предназначено за специалната продукция на „Арсенал“ и е напълно безопасно. Събитието е част от мащабните дей-

Автоматизирана линия: Машини с цифрово програмно управление (ЦПУ), обслужвани от роботи

ности на фирмата, посветени на юбилейните 100 години от установяването на предприятието в Казанлък и 146-ата годишнина от неговото създаване.

Честит празник, арсеналски строители!

Строителната дейност в „Арсенал“ започва с първия конец, опънат да определи мястото на първата сграда на Военната фабрика в Казанлък, с първата копка и първия положен камък през м. май 1924-а. Вече 100 години строителството тук продължава усилено, без да спира нито за миг. Целенасочена, блестящо планирана дейност, превърнала голото поле в казанлъшката местност Кашът в завод, най-големият в България. Дейност, която и днес впечатлява със своята динамика и огромни мащаби.

На Димитровден празнуват всички в сферата на строителството – архитекти, инженери, проектанти, майстори, работници, които следват традициите на първите и градят с ум, знания, опит и умения не само настоящето, но и бъдещето!

Колективът на Строително-ремонтния цех на „Арсенал“, 2024

Честит професионален празник на всички, работещи в Направление „Проектиране, инвестиции, строителство“ и Строително-ремонтен цех на „Арсенал“ – Казанлък!

Бъдете здрави и все така неуморни!

НОВО! Дигитален Ваучер Храна

Социална придобивка от ново поколение, с която работодателите мотивират служителите си, пестят време и оптимизират разходите си.

100% дигитално решение, с което служителите:

- + Платат лесно и бързо с телефон или пластика
- + Имат достъп до мобилно приложение
- + Следят баланса и разплащанията си

Идънред България е оператор на ваучери за храна и лидер в предплатените корпоративни решения за служители.

За повече информация сканирайте QR кода или посетете:
www.edenred.bg/edenred-plus/voucher-hrana

На празник в Енина
На стр. 6

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

Ресторант Орешака Казанлък

Орешака
Балканска сграда

СТАНИ ЧАСТ ОТ НАШИЯ ЕКИП!

„НИМЕКС“ ЕООД

ЕИК 123094839

Ресторант „Орешака“

ТЪРСИ ДА НАЗНАЧИ

- Хигиенисти;
- Сервитьори;
- Готвачи;
- Управители.

Необходим документ при кандидатстване:
* Автобиография

За повече информация: 0700 70 717

В 5/630 ИЗПРАТИХА ТЪРЖЕСТВЕНО НОВИТЕ СИ СТУДЕНТИ В КОЛЕЖА

В 5/630 има отколешна традиция да се подкрепя и насърчава всяка инициатива, идваща

от Казанлък, към Технически университет - София, тази есен. Първокурсниците Мар-

тинов, дарени били с картички с шеговити надписи – „Беден студент“, „Събирам за бира“ и други подобни.

„Искахме да покажем подкрепата си към колегите и да насърчим желанието им да повишат своята професионална квалификация“, споделя Стоянова. Ръководството на дружеството прави

АД, които постъпват от двата партньорски цеха, намиращи се в съседство. В тези структури вече има няколко възпитаници на Колежа – завършили, в по-горни курсове или токущо записали се в първи курс.

Мартин Колев и Михаил Атанасов са сравнително отскоро в „Арсенал“ АД. Мартин е постъпил през 2017-та, той е шлосер. А Михаил започва ра-

да си справяли отлично с поставените производствени задачи и вярвам, че успешно ще завършат обучението си. Навремето исках да ни вземат Михаил, защото е завършил Химически техникум, а такива кадри трудно се намират. Доволни сме, че остана сред нас. Разбира се, с времето той може да израсне и да бъде преместен на друго работно място, но това може само да ни радва“, казва началникът на цеха Господинов.

Освен по празнични и професионални поводи, колегите често са заедно и през свободното време. Всяка година те се включват в различни екскурзии по интересни маршрути в страната и чужбина. Тази година са посетили Истанбул за Празника на лалетата, а наскоро – Метеора в Гърция.

Екипът на цех 630 продължава да обогатява традициите си, в тях вече е включен и ритуалът по изпращане на студентите, който също няма да бъде еднократно хрумване: „Защото добрите новини зависят от нас и... трябва да се споделят“.

Мартин и Михаил по време на тържественото изпращане

от колектива. Ефектът от това е по-добър и от модерните днес тиймбилдинги, защото, независимо дали става въпрос за работата или за личен и професионален празник, всички чувстват силата на общността, подкрепата и съпричастността...

„Успехът е по-ценен, когато е споделен. Затова насърчаваме това качество в колегите, тук наистина имаме здрав и сплотен колектив. По идея на началник-сманата в цеха, Ана-Лиза Стоянова, за първи път организираме своеобразен ритуал по изпращане на нашите двама нови студенти в Техническия колеж в

тин Колев и Михаил Атанасов не са първите от цеха, които постъпват в Колежа. Те обаче са първите, които бяха изпратени с тържествена церемония“, разказва началникът на цеха Господин Господинов. Тази година първокурсниците в Колежа са 43-ма души, от които 35 арсеналци – Мартин и Михаил са сред тях.

Ритуалът преминал с обичайното поливане на вода, за да им върви в учението. Мартин и Михаил получили от колегите си и ученически книжки, били поръсени със

лез по специалността „Технология на машиностроенето“ имало известен скептицизъм, все пак ученето е допълнителен ангажимент. Сега обаче за работещите в цех 630, както и в 620 и 610, повишаването на образованието и на професионалната квалификация се възприема по съвсем различен начин и се оценява високо.

В цех 630 се доработват различни детайли от специалната продукция на „Арсенал“

Господин Господинов и Ана-Лиза Стоянова се гордеят с постиженията на своите колеги

бота през 2023-та като оператор на металорежещи машини с ЦПУ. „Но при нас всички са универсални работници и могат да заменят всеки колега, на всяка позиция. Двамата винаги

С подкрепата на „Алтернативата на гражданите“

В КРЪН ПРОВЕДОХА НАЙ-ПИВКИЯ КОНКУРС

Победителят във втория конкурс „Крънска плодова“ е „навъртял“ половин век в „Арсенал“

Богдан Колев бе отличен за най-добър майстор на плодвата ракия на втория конкурс „Крънска плодова“, който се организира на 12 октомври от местното кмет-

даръци за отличилите се в конкурс, а крънчанинът Господин Господинов показа реставрирания от него ретро автомобил „Москвич 401“.

ракия по няколко характеристики – година на производство, градус, цвят, вкус, аромат, послевкус

и т.н. По традиция градусите на домашния еликсир бяха от 40 нагоре, като най-силната бе 55. Участниците представиха ракии, произведени от грозде, райска ябълка, дрян, вишни, джанки, сливи, кайсии. Най-старата продукция, запазена от собственика, бе 22-годишна – от 2002-ра.

Победител стана Богдан Колев, който е работил 50 години в „Арсенал“, в един и същ завод и един и същи цех. През 2021-ва оставя с тъга портала зад гърба си, но и до днес се чувства арсеналец. Той и Никола Пейчев от журито са част от мъжката певческа група „Нашенци“, която в края на октомври ще чества 25 години. Както казват съгражданите им, те знаят всичко – да пейат, да се веселят и пив-

ка ракия да правят. Второ място в конкурса спечели Елена Иванова, която доказа, че дамите са сериоз-

нов, но не от журито, въпреки съвпаденията в имената. Наградите връчиха кметът Тодор Малаков и общинските съветници от „Алтернативата“ и членове на журито Янко Запрянов и Добрин Драгнев. Новост в конкурса бе изборът на майстор на публиката. Всеки член на журито бе дарен с вилца за барбекю, изработена от местен майстор-ковач.

Тъй като ракия се пие с мезе, то бе осигурено от „Алтернативата на гражданите“.

Ракията е най-българското питие, то ни обединява в различията, обявиха организаторите и обещаха, че конкурсът ще го има и в следващите години. „Нашенци“ пяха, а танцьорите от „Елтимира“ завъртяха кръшни хора с крънчани и гостите на града. След конкурса Крън вече се стига за празника си на 9 ноември.

Богдан Колев получава наградата си от кмета на Крън Тодор Малаков

ство с подкрепата на Коалиция „Алтернативата на гражданите“. Участваха 20 души – в първия конкурс миналата година участниците бяха 17. Сред тях имаше и няколко дами, които доказаха че по нищо не отстъпват в майсторлъка на мъжете. Стотици жители на град Крън дойдоха на центъра, където се проведе събитието. Площадът бе украсен с истински казан за варене на ракия, каруца с по-

Празникът откри кметът Тодор Малаков, а компетентно жури в състав: Янко Запрянов, Добрин Драгнев, Петър Щирианов от Коалиция „Алтернативата на гражданите“, Иван Иванов, предприемач, и Никола Пейчев, дългогодишен арсеналец, член на фолклорната формация „Нашенци“, имаше нелеката задача да определи най-добрата

Мъжката певческа група „Нашенци“ навършва четвърт век

на конкуренция в тази, уж чисто мъжка, работа. Третото място бе за Иван Ива-

Журито

АРСЕНАЛСКИТЕ РАБОТНИЧЕСКИ ФАМИЛИИ

Десетки семейства вписват своите фамилни истории в историята на големото арсеналско семейство, превръщайки се в негова гравивна част. Благодарение основно на тях във фирмата цари истински семеен дух, изграждат се семейни ценности и се правят планове за общия семеен дом. Този феномен, труден за възприемане от неработещи в „Арсенал“, е със столетна традиция, запазена до днес.

Поколения казанлъчани са намерили своя щастлив житейски път в оръжейницата. От баща на син и от син на внук името „Арсенал“ се предава като най-добрия избор за професионално развитие. Децата, израснали в такива семейства, правят този избор от малки, той идва съвсем естествено. За да започнат един ден работа в „Арсенал“, те учат в Механотехникума на Казанлък, после – в технически университети, а най-добрите от тях, през втората половина на 20 в., стават стипендианти на предприятието в специалните висши институти в Русия.

Показателна за тази традиция е фамилията на Дачо Маринов от Завод 1, когото следват по съдба съпруга, синове, снаха,

Петко Белчев – ветеран арсеналец

внучки и племенница, пръснати навсякъде във фирмата. До нея се нареждат стотици фамилии, като тази на Бозови – от доайена Атанас Бозов до внучката. Кънчо

Кънчев от Завод 5 е наследен в „Арсенал“ от дъщеря, внуци и техните семейства – до правнука. Така е и с Димитър Господинов и съпругата му Росица – от дядото и родителите им, всички в „Арсенал“, основно в Завод 1 и Завод 5. И Христина Зидарова от Завод 3 води във фирмата син, снаха, внук и правнучка. Фамилията на Стайко Стайков е пръснала потомците си из заводите 3 и 5. Такава е съдбата и на Денислав и Ивелин Митеви, трето поколение оръжейници, и на Жени Иванова от Завод 3, и на Гергана Енева, чиято баба идва първа в „Арсенал“, както и на Миглена Георгиева, чийто дядо работил на площадката в с. Габарево.

Арсеналските работнически фамилии трупат десетки години трудов стаж във фирмата. Наследниците на Васил Кацаров, например, отбояват 82 години в „Арсенал“, а

фамилията на Атанас Ранков, заедно със семейството на дъщеря му и внуците, имат общо 114 години. Днешният ръководител на „Арсенал-2000“ АД – инж. Христо Ибушев е трето поколение арсе-

Сем. Джавгови – трето поколение оръжейници

налец. Общият стаж на семейство Ибушеви във фирмата е 122 години. Стажът на Таньо и Радка Таневи, работили в лярната, заедно със следовниците им, е 140 години. А Детелин и Таня Малчеви, заедно с

родителите си, са натрупали общ фамилен стаж 194 години. Обичайно е млади хора, намерили се като партньори в „Арсенал“, да създават семейства, в които всички от родовете им са свързани с фирмата, както е при Крайо Проданов, чийто роднини събират тук 250 трудови години. Някои от арсеналските фамилии

граждат цели династии, чийто първи ветерани са пристъпили прага на ДВФ още в началото и. Като някогашния работник Петко Белчев, последван от още две поколения оръжейници. В наше време внуците му от семейство Джавгови – Тенчо и Динко, водят тук и съпругите си Мария и Светла, свързани с фирмата и чрез семействата на родителите си.

Така „Арсенал“ гради поколения от професионалисти и се превръща във фамилно име, във втори дом, който чаканите си наследници, отгледани и възпитани в духа на традицията.

От юбилейната книга „100 години „Арсенал“ в Казанлък“

ФАМИЛИЯ ШАХОВИ ИМА 130 ГОДИНИ ТРУДОВ СТАЖ В „АРСЕНАЛ“

Фамилия Шахови е „навъртяла“ 130 години трудов стаж в „Арсенал“, е равностоят на един уникален човек – ветеран оръжейник Кольо Шахов, който този юли навърши 93 години. Идва в Казанлък през 1948 г. и учи в новосъздаденото заводско училище. 45 години от неговия живот са преминали в предприятието. Пенсионира се на 1 януари 1994-а, но и до днес си остава арсеналец. Съпругата му Минка Шахова е работила в Завод 1 като контролор. Дъщеря му Донка Шахова била конструктор в Завод 1, а двамата му синове – близнаците Здравко и Сашо, като ученици последен курс в Механотехникума, през лятото са работили в

е „Арсенал“. Директор на Управление 7 бе Марий Иванов, син на Антон Иванов, активен деец на комунистическото движение по време на Втората световна война. Когато той стана министър на машиностроенето, за генерален директор на ДСО „Металхим“ бе назначен ген. Георги Ямаков. По негово време бе направена оградата на „Арсенал“, връща лентата Кольо Шахов. Спомня си още факти от своите първи години в оръжейницата – тогава в нея дори имало бръснарница, разположена срещу заводската детска градина, а създадената Взаимоспомагателна каса помогнала на много хора да си построят къщи в североизточната част на Казанлък, където имало ябълкови градини. Спомня си за Бай Митьо гайдара, който до обяд работел в компресорното отделение, намиращо се тогава в източната част на старата барутна, а следобед водел фолклорния състав. Спомня си за заварчика Павел Георгиев, точен като машина, за бай Никола Георгиев от делението за сараки, когото наричали Пушкин... „Работил съм при 17 директори на „Арсенал“ – започнах при полк.

Димитър Добрев, после за кратко бяха Атанас Билдирев и Стойно Глутников, след тях 9 години управлява Голубин Лозанов – беше голяма личност, и т.н., – продължава Кольо Шахов. – С много добри впечатления като ръководители съм от Стефан Дмянов, Васил Тюркеджиев, Чаньо Стоянов. А за Николай Ибушев мога да кажа, че е с 99% коефициент на полезно действие!“

И за още любопитни подробности се сеща Кольо Шахов. Като директор полк. Добрев идвал на работа с файтон с впрягнати два хубави аленни коня. Голубин Лозанов бил първият, който имал служебен автомобил „Мерцедес“. А първият личен автомобил „Москвич“, закупен от арсеналец през 60-те години на 20 век, бил на Михаил Сороков.

Юлия Младенова

Бележка на редактора:

И НАШАТА ФАМИЛИЯ Е АРСЕНАЛСКА

В летописа на „Арсенал“ има и едно име, с което съм свързана – Асен Иорданов Младенов. Той е кореняк софийнец, роден е на 4 август 1904 година. Неговата майка, чийто внуци помнят като достопетната баба Санка, била уважавана личност в столицата, работила в Държавната печатница.

Асен Божилков оставя столитния живот и идва в Казанлък при преместването на Софийския артилерийски арсенал в града на розите. Той е сред първите специалисти софийци, установили се тук, разказва семейната история. Бил е съвсем млад, но бил брилянтен стругар, учил се на занаят от чех на име Франтишек. Тък като бил левичар, във фабриката му направили специален струг, на който да работи. Поверили му една от най-отговорните и фини дейности, изискващи перфектно изпълнение – да прави резбите на дулата на оръдията. Тък като бил софийнец, местните хора бързо му измислили прякор – Шопла. Имало и други софийци, дошли в Казанлък с преместването на военната фабрика тук. И те били наречени с прякор Шопла, един от които е приятелят на дядо Асен – Марин. Всички работници в „Арсенал“ били толкова отговорни, че считали под достойнството си да дават негодна продукция. Асен Божилков бил награден с два ордена за трудови постижения.

Но, освен отличен специалист, той бил незаеман играч във футболния отбор на „Арсенал“. В историята на предприятието е записано, че първите футболисти на оръжейницата са Асен Божилков, Павел Ненов, Христо Алипиев, Коста Божиджиев, Петко Радев, Тодор Милушев и др. По-късно към тях се присъединяват Иван Генчев, Асен Георгиев, Стоян Иванов и Аспарух Георгиев – бащата на именития български футболист Георги Аспарухов – Гунди. Първият официален

мач на оръжейниците срещу градския отбор, който тогава носел името „Христо Ботев“, се състоял през есента на 1928 г. През 1933-1934 г. футболният отбор на Държавната военна фабрика се превръща в „страшилище“ за отборите от Старозагорска околия.

Асен Божилков бил и много добър колоездач. Според старите казанлъчани, софийци са донесли от столицата две неща – колелото като средство за придвижване и вишните, които засаждали в дворовете и по улиците на града.

В края на 20-те години на миналия век Асен Божилков създад семейство с казанлъчанката Бонка, когото близките наричали Бота. Имат двама синове – Иордан и Драгомир. Те не били арсеналци, но пък целият трудов път на едната му снаха – Радка, от началото до пенсионирането ѝ, преминал в „Арсенал“. На занаят в машиностроенето я научил самият дядо Асен. Внукут му инж. Асен Младенов също оставя сле-

Асен Младенов

Кольо Шахов не може да се нарадва на книгата, събрала историята на „Арсенал“

„Арсенал“. Така три поколения на фамилия Шахови имат принос в развитието на казанлъшката оръжейница.

Като ветеран и дългогодишен, или по-скоро – вечен арсеналец, Кольо Шахов прочита на един дъх документалната книга „100 години „Арсенал“ в Казанлък“. Разгръщайки за пореден път страница след страница, той не може да скрие възлението си: „Искам да благодаря на всички хора, създали и написали историята на „Арсенал“, която ме върна 76 години назад, в началото на моя арсеналски път“.

С бистър ум, със завидна кондиция и бодр дух, той си припомня някои интересни детайли, свързани с личности и събития в „Арсенал“.

„През 1949 г. към Министерството на машиностроенето бе създадено Управление 7, в което влизаша няколко завода, сред които, под името Завод 21,

Футболистите на ДВФ, 1933-1934 г.

да в „Арсенал“ – той бе конструктор в отдел КАПП. Внучката му инж. Бонка Кръстева също е арсеналски кадар – дълги години е работила в Електронно-изчислителния център на завода. Днес аз, Юлия Младенова, главен редактор на в. „Трибуна Арсенал“, имам честта и привилегията да продължа арсеналската връзка на фамилията на Асен Младенов Божилков и да съм тук един век след неговото идване в града, в годината на 100-ия юбилей на „Арсенал“ в Казанлък.

ПРЕДЛАГАТ СЕ ПРОМЕНИ В МЕСТНИТЕ ДАЊЦИ

Нови по-високи местни данъци и такси от началото на 2025 година ще плащат жителите на община Казанлък, след като окончателно бъдат приети измененията в Наредба № 31 за определяне размера на местните данъци на територията на община Казанлък. Най-голям ръст ще има при патентния и туристическия данък. Предвижда се още данъкът върху недвижимите имущества да бъде изчислен при коефициент 2,5 промила (сега той е 1,5 промила). Увеличение ще има и при данъците върху наследствата, върху даренията, при възмездното придобиване на имущества и при превозните средства. Новите цени се посочват в нормативния документ в левове и в евро, във връзка с евентуалното приемане на страната ни в еврозоната. Общественото обсъждане на предложението за изменение на наредбата се проведе на 17 октомври 2024 г. в Ритуалната зала на Община Казанлък.

„Инфлацията, ръстът на основната работна заплата и нарастващите в последните години разходи за енергия и строителство са мотивите за предлаганите промени в местните данъци

и такси“, това заяви Драгомир Петков, заместник-кмет на Община Казанлък по финанси, икономика и инвестиции. Той участва в общественото обсъждане заедно с екип от отдел „Местни данъци и такси“. Заместник-кметът обясно-

ва своите думи със следните факти: минималната работна заплата е нараснала от 2008 година до сега близо 4,2 пъти, с над 300 процента; с преминаване на небитовите потребители на свободния пазар цената на електроенергията също се е увеличила многократно, строителните дейности и материали също са с нови, по-високи цени и това затруднява изпълнението на заложените инфраструктурни проекти. За следващата година е заложено минималната работна заплата да стане 1077 лева, а перото за заплати на общинските

служители неминуемо ще нарасне със 17%. И всичко това налага промените в наредбата, които сега са по едни от най-ниските ставки, като те не са променяни с години.

Споменатите промени в общинските наредби за местните данъци и такси вече са направени в голяма част от българските общини. В много от тях промилените за недвижими имоти са вдигнати на 3 промила, в Казанлък предлагат 2,5. В Общината отчитат добра събираемост на местните данъци и смятат, че с промените в Наредба №31 ще се осигурят собствени приходи, с които ще се тушират бюджетните дисбаланси.

Присъстващите на общественото обсъждане направили няколко предложения, свързани с текстове от наредбата. Също така бе предложено на администрацията, тези обсъждания да се правят в неработно време, за да могат повече граждани да присъстват на тях. Предстои промените в Наредба № 31 да бъде разгледана в постоянните комисии и одобрена на заседание на Общинския съвет в Казанлък.

Димитър Бахчеванов

ЛЕКАР ОТ БОЛНИЦАТА В КАЗАНЛЪК С ПРЕСТИЖНО ОТЛИЧИЕ

Д-р Ванеса Пиличева-Хаджиева от Многопрофилната болница за активно лечение „Д-р Христо Стамболски“ в Казанлък беше отличена в категорията за млад лекар „Ти си нашето бъдеще“. Призът бе връчен на д-р Хаджиева от Районната колегия на Българския лекарски съюз на официална церемония, състояла се в Парк-хотел – Стара Загора на 16 октомври. Годишните награди се присъждат по повод 19 октомври – Денят на българския лекар, и по повод 123 години от създаването на съсловната организация.

Д-р Ванеса Пиличева-

започва работа като лекар-ординатор в отделението по нервни болести към МБАЛ „Христо Стамболски“ в Казанлък. Тя е сред първите лекари, доброволно включили се в денонощния график на сформираното по това време Covid-отделение в болницата. От 2021-ва е специалист по неврология, а към момента ѝ предстои дипломиране по специалността „Здравен мениджмънт“. Наред с клиничната работа, д-р Хаджиева проявява интерес към научната дейност и вече е докторант в катедра „Анатомия, хисто-

та колегия на БЛС връчи награди на най-отличилите се лекари в региона. За „Лекар на годината“ бе обявен офталмологът д-р Димитър Джелебов. Номинициите се разглеждат в 5 категории: лекар на годината; дългогодишна дейност в областта на медицината; иновации; утвърден специалист; млад лекар.

Д-р Хаджиева бе представена още през 2022 година в сайта kazanlak.bg като талантлив млад лекар, отдаден на професията и на своите пациенти. Редакционният екип на в. „Трибуна Арсенал“ я

Лекарите на 2024 г. в област Стара Загора

Хаджиева завършва медицина в Тракийския университет през 2020 година с отличен успех и веднага

логия и ембриология“ на Тракийския университет. По случай професионалния им празник, Районна-

поздравява с отличието и ѝ пожелава здраве и успехи.

Димитър Славов

„Арсенал“ АД

Предлага работа за

ИНЖЕНЕР ХИМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ В ЗАВОД 4

ЗАДЪЛЖЕНИЯ:

1. Разработва нови технологии и подобрява съществуващите, с цел увеличаване на производителността на труда и намаляване на разходите на основни и спомагателни материали, ел.енергия и др., оказващи влияние на качеството и себестойността на произвежданата продукция в областта на корозионната защита на готовата продукция съобразно изискванията на нормативно техническите документи;
2. Постоянно контролира качеството на различните покрития и консервация на корозионна защита, обуславящи пригодността на готовата продукция за удовлетворяване на изискванията в съответствие с предназначението ѝ;
3. Извършва необходимите разчети за химикали и другите материали, необходими за изпълнение на утвърдените технологии и оформя съответната документация и ги представя за утвърждаване по съответния ред;
4. Анализира и систематизира получените резултати от измервания и изпитвания на готовата продукция и информира за тях ръководителя на отдела;
5. Участва при разработването и внедряването на нормативно техническите документи за използваните в производството суровини и материали, както и при установяване на разходните норми и допустимия брак в производството;
6. Анализира произтичащите от качествата на суровините и материалите и от съблюдавания технологичен режим причини за допуснатия брак и дава предложения за тяхното отстраняване;
7. Участва в приемателните комисии при извършване на ремонти на оборудването и съоръженията и дава мнения относно качеството на извършваните ремонти;
8. Провежда текущ контрол по състоянието на технологичното оборудване и уведомява ръководителя на отдела за установени нередности;
9. Участва при съставянето на актове и протоколи за качеството на материалите и за допуснатия в производството брак и ги подписва.

НЕОБХОДИМА КОМПЕТЕНТНОСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЛЪЖНОСТТА

1. Да знае техническата и технологичната документация на производството;
2. Да знае нормативните актове и вътрешните инструкции, определящи изискванията за качествените параметри на готовите изделия;
3. Да знае реда и изискванията за извършване на химико-физическите измервания, анализи и изпитвания в хода на производството;
4. Да знае стандартите, нормативите и други изисквания за оформяне на резултатите от извършените химически изследвания и анализи.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА

1. Висше образование, специалност „Химия“;
2. Стаж по специалността – 1 година;
3. Нормативните актове, свързани с българските държавни стандарти.

Работещите в „Арсенал“ ползват всички придобивки от социалната програма на дружеството, включително ежемесечните ваучери за храна, празничните бонуси и бонусите към работната заплата.

Желаещите да кандидатстват могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД: www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от Офис № 1 „Пропуски“ на Централния портал на дружеството в Казанлък бул. „Розова долина“ № 100 или в Офиса на „Арсенал“ АД в Стара Загора – бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или подадени в посочените офиси в Казанлък и Стара Загора.

Всички позиции, за които „Арсенал“ АД търси работници и специалисти, са публикувани на фирмения сайт:

<https://www.arsenal-bg.com/jobs>.

Тел. за контакти: 0882987799; 0882987754; 0431/57747; e-mail: kadri@arsenal-bg.com

Студенти от Техническият колеж се запознаха с новостите в машиностроенето, представени на MachTech&InnoTech

В началото на новата учебна година студентите от трети курс на Техническият колеж - Учебна база Казанлък, посетиха Международното специализирано изложение MachTech&InnoTech, което се проведе в Интер Експо Център - София. Посещението бе мотивирано от тематиката на изложението, която пряко кореспондира с учебното съдържание на специалност „Технология на машиностроенето“. Това е най-голямото изложение в България, посветено на машини и технологии в областта на машиностроенето. В него участваха едни от най-известните производители и дистрибутори на металорежещи и металообработващи машини, индустриална автоматизация и инструментална екипировка.

Придружавани от свои преподаватели, студентите имаха възможност да се запознаят непосредствено с новостите в областта на машиностроенето. Интерес предизвикаха металорежещите машини с ЦПУ-стругови машини и стругови центри с насрещен шпиндел и ос Y, стругови автомати швейцарски тип, обработващи центри с 3- и 5-осно изпълнение, както и уникални центри с наклоняваща шпинделна глава, предназначени за 3+2-осна обработка на голямогабаритни и

тежки детайли. Разгледани бяха щандовете за режещи инструменти и технологична екипировка, машини и екипировка за закаляване

на листов материал, технологии за заваряване, лазерни технологии, хидравлични и пневматични устройства и аксесоари, 3D принтиране, метрولوجична техника, качествен контрол и изпитване.

Независимо от широката гама от изложбени експонати, акцентът на посещенията бяха системите за индустриална автоматизация - въпрос с особена актуалност днес. На живо бяха представени разнообразни по своите размери и приложение промишлени работи с механични и вакуумни захвати и

собствено зрение за разпознаване и манипулиране на детайли, за заваряване, боядисване и др. Демонстриран бе и новият клас индустриални работи - колаборативните работи, които могат да функционират в общо работно пространство с човека.

Посещението на изложението бе полезно за разширяване на инженерния кръгозор на студентите и активирани на интереса им към новостите в автоматизацията, машините и съвременните технологии в машиностроенето. Установиха се нови професионални контакти, набавиха се перспективни материали, направиха се снимки и клипове, които ще бъдат от полза при разработването на предстоящия курсов проект по технология на машиностроенето.

Доц. Пламен Угринов

Технически колеж - Казанлък

ИСКРА СИВОВА: „АРСЕНАЛ“ СЪБДВА МЕЧТИТЕ МИ

Буден и пъргав поглед през смуглите очертания на тънките черти на лицето, мека усмивка, някаква прозрачна елегантност в движението, ведрост, оптимизъм... Арсеналска приказка за Мечтата. Към нейния прочит ни поведат ветераните със своето настоятелно: „Пишете за младите!“.

Искра Сивова, ОТК в Завод 1 към 0/710, тази есен е пред вратите на втората си година следване „Технология на машиностроенето“ - бакалавър в Техническият колеж към ТУ - София, базиран в Казанлък. На прага на своите пълноценни 40, с две вече големи деца и с доказан професионален опит в оръжейницата, едно пораснало момиче признава: „Върнах се в „Арсенал“, за да следвам мечтите си!“.

Успешен шлайфист, търговец от Завод 6, преди следването Искра Сивова работи другаде. Веднъж научила за Стипендиантската програма на „Арсенал“, тя взима светкавично решение: „Само тук мога да направя това, което искам!“ И се връща. Съвсем съзнателен избор към личната цел - пълноценна професионална реализация: повече да може, повече да знае, да поема повече отговорности. Без инженерна специалност няма как да стане, знае Сивова, чиито родители са завършили навремето ВМИ - Варна. Но личният път на дъщерята тръгва рязко в други посоки: Хуманитарната гимназия в Казанлък, а после, след дипломирането - семейно обвързване. „Обвързване“ не е точната дума, защото: „Ние с Красимир сме като в приказките, не знам как да го обясня...“. Липсата на обяснение за любовта е знак, че любов има. При Искра и Краси тя е от ранното детство. Много хора ги питат как е възможно това?... Нейният отговор напомня песенна строфа:

Просто се обичаме!

Първият семеен куплет се пише в Завод 6 на „Арсенал“: „Бях вече с дете. Дойдох тук заради удобството - детската градина е близо до работата. Заводът много ми помогна да отгледам и двете деца. Отпуските и болничните никога не са били проблем, а малките често боледуваха. После и Краси дойде при мен - инструменталчик, също много интересна професия“. В това семейство е много важно работата да е интересна. За своята Искра, сега ОТК на монтажа на автомата, говори с обич: „Бях 16 години шлайфистка. Много трудна, много тежка професия. В Завод 6 се научих да работя с точност до микроци. Станах майстор, там всички са майстори!“.

Поддали й ръка. От колегите се научила да работи съвместно и вече прилага тайната на занаята: „Не съм ги изложила, работя съвместно и нещата се случват, както са ме учили“. Изабощо, общуването с хората за Искра е най-любопитното предизвикателство на работното ежедневие. Налага й се да бъде с всякакви хора на големия терен на оръжейницата. Среща много и различни типажки. Един от тях е ветеранът Чичо Манчо, разбира се, за Сивова той е повече от колега. Говори за него като за приятел, баща и житейски учител. Работили рамо до рамо, машина до машина. Помагали си, буквално делили труд и хляб. В работата си Сивова и днес следва неговите принципи: лоялност, уважение, човечност и не на последно място - перфектен професионализъм. „Той щепи на фрезата 2 мм тел!“ дива се и сега Искра, докато ми показва наглед, колко, по дяволите, е малък този размер! И обобщава:

Свързват ни и трудности, и радости

Шлайфисти се търсят навсякъде, разнообразно е, инте-

ресно, но не е лесно и просто, обяснява тя, която нямала проблем да работи навсякъде. Но това не ѝ стига: „Въпросът е, че аз търся друго!“.

Другото отдавна не е мечтаната в гимназията медицина, усмихва се Искра, която чак след изричното ми питане очертава своя престижен статут сред колегите студенти: „Аз съм отличничката на курса!“.

Да учи и харесва. Убедена е, че базовото знание в машиностроенето не може да се придобие без четене. Но също признава: „Не ставаш добър специалист нито само с четене, нито само с работа в производството. Трябва да свързваме постоянно производството с теорията. Нужни са и двете, иначе няма да се получат нещата!“.

Бъдещата инж. Сивова, която отсегаша има за цел да завърши и магистърската програма на Колежа, казва, че нищо не ѝ се опира: „Спънки в учението няма, когато подходиш с разбиране и се опитваш да търсиш връзка между наука и практика“. На нея най-много ѝ харесва вникването в различните процеси на обработката на металите. Увлича я технологията на обработката, особено любопитно ѝ е лееенето. Очаква да научи още много. Знае, че това е възможно само ако отдели достатъчно време в обучението. Затова с уважение отчита големата подкрепа, която „Арсенал“ дава на студентите от Колежа и с ученическите отпуски за следването, и с възможността да се откъсват от производството, за да слушат лекции в четвъртък и петък следобед. Подкрепа е и уместното устройване на подходящо работно място, уточнява Искра, която вече прилага опита си като ОТК. „Не всеки успява, работа и следване не е за всеки, но аз се справям: давам и получавам, но много рядко искам помощ. Опитвам до последно да се справям сама“, обяснява с благодарност към коле-

гите и семейството си.

Вкъщи всички събдват мечтите си!

„Вкъщи сега всички събдват мечтите си!“,

щастлива е младата жена. Спокойна, че вече е успяла да отгледа и възпита децата си, тя се радва на техните успехи и пла-

Искра Сивова със съпруга си Красимир и дъщерята Йоана в пътешествия из България. Сн. личен архив

нове за бъдещето. Големият Георги, завършил първо казанлъшката ПГ „Иван Хаджиенов“, сега следва софтуерно и компютърно инженерство в Пловдивския университет и вече живее с приятелката си в големия град. Интересът му към техниката е фамилен заложен не само от родителите. Баба му по майчина линия дълги години е част от екипа на Електролабораторията на „Арсенал“.

В момента учи и съпругът. Наскоро напуснал работата си като оператор на машини с ЦПУ в местна машиностроителна фирма, където отива след Завод 6, Красимир се обучава за машинист в Стара Загора. Това е ученическата

му мечта, но както и при Искра, за събдването на младежките желания времето едва сега дошло: „Мисля, че покрай мен се „запали“ и той да учи. В семейството ни е много важно всеки да е щастлив, следвайки мечтите си. Това при нас се улавява“.

Малката Йоана това лято е приета в казанлъшката Художествена гимназия, с дизайнерски профил, много желана специалност. Творческите ѝ изяви имат поле и в музиката - пее, свири на китара.

Освен за общото щастие във фамилията къща в Дунавци, където всички се събират и заедно обгривват зеленчукова градина и овошки, Искра намира време и за лични неща. Чете - лятото е времето за това, защото има студентска ваканция. Купува книги онлайн. Последно е прочела разказите на Боян Боев „Двайсет гроша“. Пътувала е и до морето,

даже два пъти. Очарована е от Синеморец. Не пропуска възможност за разходки, защото: „Голяма красота е България!“.

Искра се радва на своето умиротворение, което излъчва единствено щастие. Тя събира житейските си плодове с радост, точно както тя дни си пълни кошницата в двора със зрели ябълки, круши и дюли, родени от фиданките, засадени някога от нея и Краси с вярата, че бъдещето се отплаща. И е съвсем откровена: „Ако нямах подкрепата на „Арсенал“, не знам как щях да отгледам децата си. И мечтата ми в професията може да се събдне само тук“.

Диана Рамналиева

ЕНИНА ПРАЗНУВА С ПОДКРЕПАТА НА „АЛТЕРНАТИВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“

„Благодаря ви, прекланям се пред вас!“, обърна се кметът на Енина Димитрина Дончева към представителите на

торично попита: „Какъв щеше да бъде нашият празник без Вашата подкрепа?!“.

В годините назад арсеналци

„Арсенал“, което и Дончева, и участниците в програмата подчертаха пред енинци, които извиха голямо празнично хоро. „Бъдете здрави! Забравете поне днес грижите, отдайте се на празник и веселие, минали сме заедно през не една криза, последната – това лято с безводие, но и с това ще се справим!“, поздрави ги кметлицата.

Празникът на Енина се провежда ежегодно в дните около Петковден, тъй като старият православен храм в селото носи името на Света Петка Българска. В Средновековието, на път за столицата Велико Търново, преди да минат Балкана, мощите ѝ нощуват в селото. Тази година православната тържествена литургия, отслужена от отец Николай, и поклонението пред чудотворната икона с частица от мощите на свети-

ничната програма, водена от младия Атанас Хътов, поздравления поднесоха децата на Енина – участници в различни формации на местната детска градина, филиал на

Мария Кюпова. Празничен поздрав дойде и от Турция, където местната група за народни танци „Янина“ представя Енина на международен фолклорен фестивал.

Енина празнува

групата съветници от „Алтернативата на гражданите“ при откриването на празника на Енина в съботния ден на 19-и октомври. Генералният директор на „Арсенал“ инж. Николай Ибушев и МК „Алтернативата на гражданите“ бяха генерални спонсори на празника, който премина с участието на общинските съветници инж. Владимир Чучумишев – ръководител на направление „Образование, квалификация и кариерно развитие“ на „Арсенал“ АД, инж. Янко Запрянов – директор „Технологично и иновационно оборудване“ на дружеството, и Иван Иванов – юриконсулт на „Арсенал“ АД и „Арсенал-2000“ АД. При откриването на празника кметлицата на Енина връчи благодарствена грамота на дарителите, а те от своя страна отпразвиха празнични пожелания към енинци.

Пред голямото множество от местни хора и гости Дончева подчерта ключовото място на арсеналската подкрепа и ри-

от групата съветници и лично инж. Николай Ибушев подкрепиха финансово и с труда на фирмените строители ремонтите на Здравната служба в Енина, новата база на НЧ „Енинче“, часовниковата кула и парковото осветление около площада. „Арсенал“ дари на енинци и богата коледна украса. Фирмата отдели средства и за ремонтването на улици и поддръжката на зелени площи. Тя осигури и видеоасемането на празника с дрон от Енчо Славов.

Цялата празнична програма, с акцент петчасовият фолклорен концерт на именитите изпълнители Нина Иванова, Иван Дяков, Ивана Дякова и Росица Пейчева с танцова група, бе осигурена с финансовата подкрепа на

В първата част на праз-

ницата, донесена специално от Шипка, се проведоха на самия Петковден, преди събора в събота.

В първата част на празника, донесена специално от Шипка, се проведоха на самия Петковден, преди събора в събота. В първата част на праз-

бяха Танцов клуб „Елтимир“ – гр. Крън и турийските кукери, които с участието си почетоха наскоро починатата енинска читалищна деятелка

Сн. Енчо Славов

Общинските съветници от „Алтернативата на гражданите“ – гости на празника, /отляво надясно/ Иван Иванов, инж. Янко Запрянов и инж. Владимир Чучумишев с кметлицата на с. Енина Димитрина Дончева

Вечерната кулминация на празника бе голяма заря, осигурена тази година от бизнесмена Георги Попов, живеещ в Енина.

Празничното настроение в селото започна още миналата събота, когато НЧ „Братство-1869“ събра тук в надиграване приятелски клубове от община Казанлък. В неделя, 20-и октомври, се проведе и традиционният енински мотокрос.

В навечерието на Петковден Енина се сдобри с още една придобивка – нова паркова зона край Старата река, на изток от детската площадка на центъра, изградена изцяло благодарение на местния спомоществовател Петко Дренчев. Тя обезопасява детския кът с ограда, затваря граничната ѝ улица от автомобили и разширява зоната за игра на най-малките.

Диана Рамналиева

В ШИПКА: С БЛАГОДАРОСТ ЗА СТОРЕНТО ДОБРО!

„Благодаря от сърце на всички дарители, доброволци, съмишленици, които обединиха силите си и помогнаха на Шипка и шипченци да се справят с пораженията от опустошителната градушка“, тези думи неколкратно повтори кметът на Шипка Василка Панайотова, която се отчете за всичко получено и разходвано за възстановяването на града след бедствието на 13 юни т.г. Строителни предприемачи, фирми, граждани с лични средства, политически сили, организации са се отзовали на призива на Медийна група „Вис Вита-

лис“ под мотото „В помощ на Шипка“. Институциите,

Кметът Василка Панайотова продължава да преживява случилото се в Шипка и не пропусна да благодари на всички, отзовали се в помощ на града

в лицето на Община Казанлък, Държавно горско стопанство и Районна противопожарна служба, са сред първите, отзовали се на апела за помощ. Над 300 доброволци са включили в разчистването на града. Сред най-активните дарители са Коалиция „Алтернативата на гражданите“ и „Арсенал“, оказали подкрепа на семейството на Боян Чуканов, работник в отдела по озеленяване в „Арсенал-2000“ АД.

Днес, само 4 месеца след преживения ужас, Шипка е още по-хубава, подредена и чиста, казва кметът на града.

„Този добър резултат се дължи на факта, че бяхме обединени и, без разлика в политическа принадлежност, етнос, религия, възраст, всеки се включи и ни подкрепи. За 4 месеца в Шипка се случиха чудеса“, коментира още тя. Доброто особено силно се прояви спрямо едно семейство, което сякаш е живяло десетки години извън времето. Къщата на семейство Чуканови, построена през 1883 г., не само бе ремонтирана със средства на десетки дарители, но на практика бе създаден чисто нов дом, с кухня, със стаи с подходящи мебели и удобства, с вътрешна баня и тоалетна, каквито тук никога не е имало, с изградена нова водопроводна и канализационна система... Близко 100 хиляди лева са стрували ремонтните дей-

ности и обзавеждането на този дом, където живее четиричленно семейство от болни хора, в което само Боян работи.

По информацията на кмета на Шипка, от 321 молби за помощ от Агенцията за социално подпомагане са били уважени 117 и хората са получили между 200 и 800 лева. Но от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към момента няма отговор – там в срок са били подадени 349 заявления. За бедствието все още напомня гората над града, 698 декара от която са най-засегнати от градушката. Има изготвен план и предстои залесяване, за което Шипка отново ще разчита на хора с големи и добри сърца.

Юлия Младенова

АРХЕОЛОГЪТ ДОЦ. Д-Р ДАНИЕЛА СТОЯНОВА:

В КАЗАНЛЪК ИМА СРЕЩА НА ПОКОЛЕНИЯТА УЧЕНИ

Доц. д-р Даниела Стоянова е преподавател в Катедра „Археология“ на Историческия факултет в СУ „Св. Климент Охридски“. Тя е с научни интереси към монументалната архитектура и погребалните практики в Тракия. Носител е на наградата „Проф. Александър Фол“ за 2024 година за принос в проучването и популяризирането на тракийската култура. Наградата е учредена на 27 юли 2006 г. и се връчва всяка година на официална церемония по време на Празниците на тракийската култура в Казанлък.

Доц. Стоянова участва и в 15-ата научна конференция, организирана от ИМ „Искра“ – Казанлък, „Проблеми и изследвания на тракийската култура“. Докладът ѝ събуди интереса на участниците с проучванията върху двете царски гробници от Източния некропол на гетската столица Хелис в Археологическия резерват „Сборяново“ до свищовското село Свещари.

Доц. Стоянова, това археологическо лято ни поднесе много новини от разкопките в цялата страна, но се очертава една водеща. Хераклея Синтика край Петрич ли ще остане марката на този археологически сезон?

Хераклея Синтика безспорно е забележителна, защото ние нямаме много открити цели статуи като тези там, при това – в свръхчовешки размери. Това е наистина страхотно откритие, за което поздравявам колегите! Но очаквам още изненади.

Както изглежда, старият проблем с финансирането на разкопки вече не е толкова голям, защото е ясно, че няма открития и научни новини без разкопки. „Куца“ ли още нещо в целия процес?

Със сигурност последните четири години проблемът не е толкова в средствата, които се залагат в държавния бюджет, колкото чисто организационно, където има още какво да се желае, за да не закъснява

реалното отпускане на средства за археологическото лято. Смятам, че нещата трябва да се променят, за да не пропускате най-добрите условия за работа на терен – така, че да имаме и най-добри резултати. Има какво още да се направи. Много са факторите, които определят ситуацията, но, след като има проблем, той трябва да се решава.

През 2004 г. д-р Георги Китов направи най-големите си открития и стана кръстник на Долината на тракийските царе. 20 години по-късно, след поредния научен форум за тракийската култура в Казанлък, как се вижда мястото на града на националната академична карта?

Отличителното място на казанлъшката научна конференция с домакинството на музей „Искра“ е факт, то е извоювано с усилията на колегите тук. Не е лесно. Обикновено подобни форуми се организират на две, три или четири години, а в Казанлък е всяка година. Активната работа тук по проучването и експонирането на паметниците – движими и недвижими, провокира интереса на колегите към региона и тракийската култура като цяло. В Казанлък има среща на поколенията учени, идват много млади хора, което е чудесно! Обменяме опит, не знам за друг такъв регионален форум с толкова дълга история, който да продължава да има такива сериозни резултати, които се публикуват в едно много хубаво издание. Мога само да пожелаем успех на това, вече устойчиво във времето, събитие, което сега има своето 15-о издание!

Научните форуми обаче остават в рамките на академичните среди. Навън и в социалните мрежи се виждат всякакви тълкувания

на историята. Много от тях не просто оспорват тезите на учените, но стигат и по-

Доц. д-р Даниела Стоянова с престижната награда на името на проф. Александър Фол

далеч – отричат ги, като обвиняват доказани професори и доценти в преумишлени манипулации. Как реагира академичната общност на това? Следите ли спора учени – лаици?

Имам представа за този процес. Не може един лаик да спори с учения, на когото това му е работата, защото лаикът няма достатъчно знания. Защото науката е процес, тя се опира на факти и на това, което са направили тези преди нас и което ще направят тези след нас. Тук не е въпрос за разговор на маса или в социалните мрежи. Но наличието на подобни явления може би означава, че ние не правим достатъчно, щом тях ги има.

Смятам, че ние сме достъпни за хората, защото в това, което правим, заставаме с имената си, но може би трябва да правим още повече – да провеждаме политика на изнасяне на лекции за хората, но не чисто научни лекции, каквито изнасяме в университетите. Може би пътят да не останем затворени в нашите кабинети и университетските зали е да започнем да поднасяме научно-популярни

лекции за широката общественост, да стигнем до хората. По този начин можем, грубо казано, да противодействаме на това, което се случва. И друго – учебниците, в които се възпитават тази култура на придобиване на знание, на трупане на научни анализи, са добре написани. Казвам го и като родител. Просто трябва да се четат, да се вземат под внимание. Защото това е базата, това е стартът – възпитаването на поколенията по правилен начин да възприемат това, което е около нас, гарантира след това, като зрели хора, те да имат правилно отношение към нещата.

Значи образованието някъде бърка, щом днес зрели хора отричат, например, понятието гръцко изкуство

По време на дейностите в гетската столица Хелис

тракийско изкуство, твърдейки, че това е „българско“ изкуство, само защото след повече от две хиляди години тук сме на територията на държавата България...?

Да. Това е абсурдно. Няма основание за подобно нещо. Ако не вярват на българските учени, бих ги посъветвала да прочетат световни учени, за да разберат как се случват неща-

та. Това е нещо, което е много важно за мен, неслучайно историята е основен предмет в училище. Това не е моята и вашата история, историята на едно семейство. Това е историята на света.

Трябва да се върнем към базовата теза, че историята, все пак, е наука и в нея няма място за лаици, нито за фалшиви истории...

Абсолютно! Това е безспорно! В историята има грешки, но те са резултат от човешкото незнание. Знанието какво е? Какво е историческото знание? Това е някой да е оставил, някой да е изследвал и да е записал. Така се случват нещата. Затова, колкото повече мислим и имаме съзнанието за история, толкова по-добре ще я възприемаме. Ако сме образовани да мислим както трябва, мисля, че ще възприемаме по различен начин нещата и няма да се поддаваме на пропагандата на фалшиви истории. Затова образованието е базово.

А какви са младите хора, които се образуват при вас днес? Популярна ли е все така археологията, както навремето, когато изключително трудно се влизаше в тази специалност?

Младите хора, нашите студенти, са като всички млади хора. Но е радостно, че ги имаме, защото археологията, като наша специалност, не е от най-добре заплатените професии, с което да привлече младия човек сега. Той има свободата да избира между толкова много неща! Нашата професия със сигурност не е лесна, не е много добре платена спрямо други професии. Но тя изисква същата отдаденост, същата отговорност за това, което правиш. И, разбира се, младият човек може да реши, че археологията не си струва усилията. Това буди личните ми притеснения, че в един момент може да се получи прекъсване в процеса на обучение на кадри, които да поемат процеса след нас. А това е много важно – прекъсване да няма!

Диана Рамналиева

Художникът Росен Дончев:

„АРХЕОЛОГИЯ НА ДУШАТА“ В ДОЛИНАТА НА ТРАКИТЕ

От 22 октомври до 22 ноември 2024 г. казанлъчани и гостите на града имат възможността да разгледат една

художник Росен Дончев за археологията на душата. Това е проект на галерия „Ателието“ и Исторически музей „Искра“, който изследва рефлексите на един художник, работещ в Долината на траките. „Археология на душата“ е насочен изцяло и само към субективните възприятия и художествени реализации на автора, извикани от хилядолетните артефакти и доказателства за човечност. В този смисъл проектът

няма претенции за научност или пълна изчерпателност... „Дали контрастът между огнено червената охра и дълбоко-

то синьо или вярата в прераждането на душата превръщат сакралното пространство на тракийската гробница в необятна вселена. Вселена, изпълнена с космическа музика и с космическо мълчание. Понякога и ние успяваме да чуем тази музика или това мълчание. Тогава и нашите души започват тихо да пеят...

Огромно предизвикателство за един съвременен художник е да чуе дори един тон от тази музика, да докосне дори една от тайните на древните майстори. Да усети Мистерията, Вярата им, закодирани в най-дълбокото на нашата човешка

същност“, споделя авторът Росен Дончев и допълва: „Като се замислим, няма душата не

Археологически комплекс „Долината на тракийските царе“

е онзи небесен свързвател, който прави здрава спойката между пигментите и таланта,

между Вярата и Времето. Между сенките от миналото и нашите сънища, между Образите и Словото. И не е ли точно човешката душа онази истинска същност, която единствено може да превземе смъртта и забравата...“

Изложбата може да бъде разгледана в Археологическия комплекс „Долината на тракийските царе“ и в Информационния център на гробниците „Хелвения“, „Грифони“ и „Шушма“, който се намира в непосредствена близост до Археологическия комплекс.

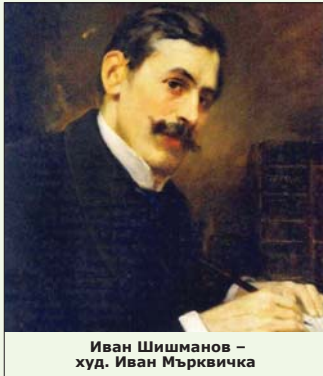

Росен Дончев

интересна изложба, носеща заглавието „Археология на душата“. Изложбата представя визията на казанлъшкия

ИВАН ШИШМАНОВ

Няма истинска свобода без просвета

Иван Шишманов –
худ. Иван Мърквичка

Проф. Иван Шишманов (1862-1928) е забележителен български учен, писател, филолог, литературен историк, етнограф, университетски преподавател и общественик. Действителен член на БАН от 1902 г. Депутат в XIII Народно събрание.

Учи философия и литература в Йена, Виена, Женева и Лайпциг. Един от основателите е на Софийския университет. Като министър на просвещението, 1903-1907, създава Народния театър, Музикалното училище, Художествената академия,

Етнографския музей и др. Председател е на българския ПЕН клуб*. Член е на Сръбската академия на науките и изкуствата, на гръцкото филологическо дружество „Ларнас“ и на научни дружества в други страни. Почетен член е на университета в Харков.

Автор е на „Сборник за народни умотворения“, „Принос към българската народна етимология“, „Значение и задачи на нашата етнография“, „От Паисий до Раковски“ и др.

Проф. Иван Шишманов е носител на Народен орден за гражданска заслуга и орден „Св. Сава“, III степен.

През 2012 г., по случай 150 години от рождението му, във Виенския университет е открита изложба „България в Европа“. През 2016 г. излиза „Вярвам в гения на българския народ“ – документален филм за него. 160-ата годишнина от рождението му през 2022 г. е чествана с тържествен хорен концерт, с изложбата „От Свищов до Осло“, с експозицията „Иван Шишманов и обединена Европа“ и други събития.

Възрожденското потекло. Иван Димитров Шишманов произхожда от известен възрожденски род. Роден е на 22 юни 1862 г. в Свищов в семейството на образования търговец Димитър Шишманов и съпругата му Киреичи (Неделя). През 1873 г. бащата създава първото българско търговско училище, на което е спомоществовател до края на живота си. Заедно с брат си основава в града театър. Автор е на комедията „Пенчо Кърлежа“, играна по-късно в Народния театър. Той възпитавал сина си в „океан от любов към Отецеството“. Умира, когато Иван е на 13 години. Семейството изпада в бедност.

В странство. С изумителните си познания за родния фолклор 14-годишното момче силно впечатлило унгарския пътешественик Феликс Канцик, който подбрал няколко будни българчета за държавни стипендианти във Виена. През 1882 г. Иван завършва там образованието Педагогическо училище. Запознава се с Алеко Константинов и Цветан Радославов. Със стипендия учи философия в Йенския университет,

След войната отново заминава за Женева. Сприятелява се с украинския емигрант Михайло Драгоманов, професор по литературна история в Женевския университет, баща на първата му любов Лидия, за която се жени. Среща се и с редица европейски учени, вкл. с Вилхелм Вундт – професор в Лайпцигския университет, където защитава докторат по философия.

Навсякъде в чужбина младият Шишманов носел калпак – „че да му личи, че е българин“.

Преподавател. Иван Шишманов, на 26 години, е сред основателите на откритото през 1888 г. в София Више училище. Той става доцент в него, а по-късно и професор по всеобща литературна и културна история. Чете лекции близо 40 години. До края на живота си оглавява Катедрата по сравнителна литературна история. Бил високо ерудирен преподавател, с бляскави качества. Негови студенти са Стилян Чилингиров, Боян Пенев и други известни творци.

Шишманов основава и редактира списание „Сборник за народни умотворения, наука и книжнина“, в което е публикувана първата част от романа „Под игото“. Професорът е и редактор в сп. „Български преглед“, изиграло важна роля за развитието на българската наука.

Съчиненията. Проф. Шишманов е известен с многобройните си книги, монографии, студии, статии, есета и др. в областта на езика и литературната история – безценни трудове, които го превръщат в един от най-влиятелните български учени. Основните сред тях са известният сред европейските издания „Сборник за народни умотворения“ и „Принос към българската народна етимология“. През 1965-1971 г. излизат негови събрани съчинения в три тома, а през 2003 г. и 2015 г. – „Дневник 1879-1927“.

В политиката. Не бил политик „по природа“. Дори на два пъти отказал да стане министър. Влязъл в политиката по личното настояване на Фердинанд. Членувал в Народнилобералната партия. Като депутат извоювал финансови средства за построяването на много нови училища и детски градини, подпомогнал с държавни пари много музеи, читалища и библиотеки. Казвал: „Няма истинска свобода без просвета“.

Министър на просвещението. Като министър проф. Шишманов отваря важни образователни и културни институции – Народният театър, Художествената академия, Музикалното училище, Народният етнографски музей, Институтът за слепи, Училището за глухоними деца, Археологическото дружество и др. По негово време Вишеото училище в София става университет.

Наричал себе си „ловец на таланти“. Изпращал на специализация в чужбина ученолюбиви и талантливи българи – „да видят отблизо“ културните ценности на Европа. Превърнал това в системна практика.

Заради патриотичната му дейност го наричат „духовният колос на българската култура“. Италианският учен Паоло Монтегаца казва за него, че е „най-ученият, най-културният и най-интелигентният българин“.

Проф. Шишманов напуска министърския пост, когато правителството затвара университета, след като студентите освиркват княз Фердинанд I при откриването на

Кралица Елизабет

Народния театър на 3 януари 1907 г. Заминава за Швейцария, но след години се връща в България и преподава да преподава.

Румънската кралица. При едно официално посещение в Букурещ като министър, Шишманов се срещнал с румънската кралица Елизабет – германска принцеса, пианистка и писателка, известна с псевдонима си Кармен Силва. Тя била на около 50, но с младо лице и дълбоки сини очи, облечена в изискана черна рокля, той на 44 – висок и привлекателен интелектуалец, за когото кралицата била чувала. Имали много общи интереси и с часове разговаряли на немски и френски. Между двамата припална искри. След 18 години ярност в брака, Шишманов признал, единствено в дневника си, че за първи път съзнанието му е обсебено от жена.

Елизабет била толкова впечатлена от него, че го нарекла „най-българинът в литературата и културата“. Слуховете ги свързвали с нещо повече от интелектуално приятелство. Срещите им приключили с оставката на Шишманов, но поддържали връзка от разстояние

и запазили чувствата си един към друг.

В Украйна. През 1918-1919 г. Шишманов заема посланически пост в Украйна. Изпратил го княз Фердинанд, тъй като бил женен за дъщеря на украинец. Той установил добри контакти с тази страна, но болшевишката власт сложила край на дипломатическата му кариера. Краткият му престой го превърща в един от най-видните наши украинисти и в инициатор за създаването през 1920 г. на Българо-украинското общество.

Приятелството с Вазов. Професорът бил, по изказа на един критик, „чародей на общуването“, особено с писатели. Силно приятелство го свързвало с Иван Вазов. Заплазени са ръкописи на поета, който обичал да пи захвърля, и книгата „Иван Вазов. Спомени и документи“, отпечатана през 1930 г.

През 1916 г., по инициатива на проф. Шишманов, Иван Вазов бил предложен за Нобелова награда за литература, но, заради пристрастията на Нобеловия комитет, с нея бил удостоен шведски автор. По предложение на Шишманов Вазов бил избран за председател на Съюза на българските учени, писатели и художници. Професорът инициирал създаването на интелектуален кръг, в основния състав на който бил Вазов.

Проевропеец. Проф. Иван Шишманов е първият председател на българския ПЕН клуб. Той е сред най-големите пропагандатори на паневропейската идея у нас. През 1926 г. във Виена излиза идеята за създаването на Европейски съединени шати – Паневропа, която нарича „съюз на духовете и сърцата“. Ратувал за обединение на европейците за мир и добросъседство между балканските страни. Дарява част от библиотеката си на Македонското студентско дружество „Вардар“ и става член на Македонския научен институт.

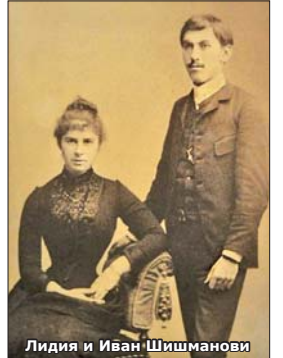
Семейство с Лидия. Тя била образована дама, изкушена от либертурата. Оженени се през 1886 г. в Женева. Шишманов живее с нея до смъртта си, цели 42 години. Имат син – Димитър.

През 1923 г. Шишманов се установява окончателно в България и до края на дните си не напуска катедрата си. На Лидия и се искало да посещава бляскавите балове и светските събития, на които се полагало съпругът ѝ да присъства като известен професор и министър, но той предпочитал да замръква в библиотеките. Шишманова отворила в дома им на ул. „Шипка“ 11 един от първите литературни салони в София.

Михаил Арнаудов пише, че Лидия била „тиха и много интелигентна жена“. Тъй като мъжът ѝ бил непрекъснато зает, той често я придружавал по балове, опери и театри. Константин Гълъбов пък смятал, че понякога тя ставала много „тягостна“ със своята неотстъпчивост. Никой не отричал обаче, че именно Лидия, след смъртта на Шишманов, събира, подрежда и подготвя за печат целия му архив.

Синът Димитър. Един голям скандал изкарал Шишманови на първите страници на вестниците. Синът им Димитър, завършил Женевския университет, докато бил кореспондент към щаба на армията, започнал връзка с 23 години по-голямата Пенка – красивата съпруга на ген.

Савов, герой от войните, семеен приятел на Шишманови. Според пресата, преди да приключи брака си, генералът подал pistolета си

Лидия и Иван Шишманови

на Димитър и му казал, че в името на честта трябва или да се самоубие, или да се ожени за Пенка.

Този брак силно разстроил семейството. Професорът получил язва, а Лидия изпаднала в депресия и дълги години не общувала със снаха си. Голямата им болка била, че нямат внуци и остават без наследници.

Димитър дълбоко съжалявал за необисления си брак и никога не се появил с жена си пред обществото. Животът му завършва трагично. През 1945 г. е осъден от Народния съд и заедно с още 22-ма министри от правителства след 1941 г. е разстрелян, защото е бил главен секретар на Министерството на външните работи.

Краят. През лятото на 1928 г. проф. Иван Шишманов заминал за Осло, за да участва в конгрес на ПЕН клубовете. Там, на 23 юни, ден след като навършил 66 години, получава апоплектичен удар и умира. Погребан е в София.

Лидия била съспанана, три месеца лежала парализирана. Спасило я едно писмо, което съпругът ѝ написал две години по-рано. В него той я молел да подреди книжния му архив, който бил огромен – много лекции, недовършено съчинение за Шекспир, недописана книга за Вазов, фолклорни изследвания, мемоарите му от Украйна, над 3000 епиграми, собствени и събирани. Благодарение на Лидия Шишманова посмъртно са издадени някои от

Паметникът на Иван Шишманов в Свищов

най-важните трудове на бележития учен.

Мария Рашкова

*ПЕН клуб е международна не-правителствена организация, която обединява професионалните писатели и журналисти, работещи в различни литературни жанро-ве. Названието на клуба ПЕН е аббревиатура от английските думи Poet (поет), Essayist (есейист) и Novelist (романист), които образуват думата PEN (писалка).

С Вазов

слуша лекции по санскрит и индийската литература. За да допълни знанията си по френски, заминава за Женева.

Сръбско-българската война, 1885, го връща в България. Записва се като доброволец и пише пламенен апел до българските студенти да се върнат в родината като доброволци.

Издателски съвет: Николай Ибушев, Владимир Чучумишев, Янко Запрянов, Добрин Драгнев, Петя Папазова, Иван Иванов.

Редакция: Юлия Младенова - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Димитър Бахчеванов, Невена Атанасова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

За връзка с редакторите на "Трибуна Арсенал": e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: di_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12, mvrashkova@abv.bg; Димитър Бахчеванов: 0888 21 01 00